

Rīgā, 2019. gada 22. janvārī

Reģ. Nr. V19-1

Pārresoru koordinācijas centram

Pēterim Vilkam

Par Latvijas Nacionālā attīstības plāna 2021.-2027.gadam kodola piedāvājumu.

Biedrība "Reģionālo attīstības centru apvienība" (turpmāk tekstā RACA) ir iepazinusies ar sagatavoto Nacionālā attīstības plāna 2021.-2027.gadam (turpmāk tekstā NAP2027) projektu, izsakot sekojošus komentārus par piedāvāto redakciju jautājumos, kuri skar teritoriālo attīstību:

1. Salīdzinot ar esošo Nacionālā attīstības plāna 2014.-2020.gadam (turpmāk tekstā NAP2020), kur viena no trim galvenajām prioritātēm bija izaugsmi atbalstošas teritorijas, tad NAP2027 starp sešām prioritātēm nav nevienas, kas veicinātu Latvijas reģionu vienmērīgu attīstību un likvidētu to disparitāti, kura ir izveidojusies starp Rīgu, tai piekļaujošiem novadiem un pārējo Latviju;
RACA uzskata, ka NAP2020 nospraustais mērķis- veicināt Izaugsmi atbalstošas teritorijas, nav sasniegts, jo tās iniciatīvas, kuras tika realizētas ar ES finansējuma palīdzību, pirmos rezultātus sāks dot tikai pēc pāris gadiem, bet, ja gadījumā, jau no 2020. gada NAP vairs netiks definēta reģionālā attīstība, tad ieguldītie līdzekļi esošajā plānošanas periodā būs izrādījušies neefektīvi.
Vēršam uzmanību, ka bez aktīvas reģionālās atbalsta politikas nākotnē, izveidosies situācija, ka degradācijas riskam faktiski tiks pakļauta visa Latvijas teritorija, izņemot Rīgu un tās pieguļošās teritorijas;
2. NAP2027 projektā ir ignorēta Eiropas Komisijas sagatavotā "Par Kohēzijas politiku pēc 2020. gada" piedāvātā prioritāte, kura veicinātu pilsētu, lauku un piekrastes teritoriju ilgtspējīgu un integrētu attīstību;
3. Ja Nacionālajā attīstības plānā tiks saglabātas līdz šim noteiktās prioritātes, tad arī ES fondu piesaiste nākošajā plānošanas periodā notiks, balstoties uz tām. Tas nozīmē, ka veidosies situācija, kad ES atbalsts tiks virzīts tiem prioritārajiem projektiem, ar kuru palīdzību veiksmīgāk varēs sasniegt nospraustos rezultātīvos rādītājus;
RACA vērš uzmanību, ka līdz ar to pastāv reāla iespēja, ka nākamajos septiņos gados būs niecīga teritoriālā attīstība un projekti reģionos, kas varētu radīt jaunas darba vietas, veicinot iedzīvotāju palikšanu Latvijā, kā arī veicinātu reemigrāciju;
4. Jāatzīst, ka bez teritoriālās attīstības, NAP projektā ievērojami samazināta loma ir esošajā NAP2027 galvenajai prioritātei- **"Tautas saimniecības izaugsme"**.
RACA vērš uzmanību, ka arī Eiropas Komisijas sagatavotā dokumentā Par Kohēzijas politiku pēc 2020. gada piedāvātās tautsaimniecības attīstības prioritātes tiek daudz plašāk traktētas kā NAP2027 projektā;

Saņemts 24. 01. 2019. gadā
Plkst. 09:00 (pasts)
Nr. 1.2-d/5

Nemot vērā iepriekš minētos argumentus, RACA piedāvā NAP2027 projektā veikt sekojošus grozījumus:

- Papildināt prioritāti **"Dzimumstība, dzīvildze"** ar jaunu rīcības virzienu **"Pakalpojumu pieejamība reģionos atbilstoši demogrāfijas izaicinājumiem"**;
- Papildināt prioritāti **"Materiālā labklājība"** ar jaunu rīcības virzienu **"Uzņēmējdarbības atbalsta pasākumi reģionālās ekonomikas sekmēšanai"**.

Detalizētāks šī piedāvājuma priekšlikums ir sekojošs:

NAP 2021.-2027. gadam			Reģionālās politikas pamatnostādnes 2020.-2026. Gadam			
NAP prioritāte (lielā)	NAP rīcības virziens (atkarībā no struktūras izvēles)!!!	NAP uzdevums (atkarībā no struktūras izvēles)!!!	Atbalsta pasākums	Finan sējums		
Cilvēkkapitāla pieaugums • Dzimumstība, dzīvildze (jauns rādītājs– bērnu skaits)	Pakalpojumu pieejamība reģionos atbilstoši demogrāfijas izaicinājumiem	Pašvaldību administrācijas darba efektivitāte	Administratīvi teritoriālā reforma	Esošā budžeta ietvaros		
			Pašvaldību finanšu sistēmas pilnveidošana (pašvaldību budžeta mērķtiecīgāki ieguldījumi)	Esošā budžeta ietvaros		
			Pašvaldību administrācijas kapacitāte un zināšanas (pašvaldību sistēma)	ES fondi/NFI		
		Pakalpojumu groza nodrošināšana			Skolu tīkls un sports (IzM)	ES fondi
					Pirmskolas izglītības iestādes	ES fondi
					Kultūras pakalpojumi (KM)	ES fondi
					Sociālie pakalpojumi (LM)	ES fondi
			Veselības pakalpojumi (VeM)	ES fondi/ valsts budžets		
			Pašvaldību pakalpojumi -	ES fondi		

			pašvaldību ēku energoefektivitāte	
		Dzīves vide un sasniedzamība	Publisku vietu fiziska atjaunošana un drošība, nodrošinot kultūras un dabas mantojuma pieejamību	ES fondi
			Attīstības centru sasniedzamība – pašvaldību ceļu/ielu tīkls	ES fondi
		Reģionālie demogrāfijas atbalsta pasākumi	Remigrācijas pakalpojuma nodrošināšana	Valsts budžets
			Pašvaldību remigrācijas atbalsta pasākumi	Valsts budžets
			Ģimenei draudzīgas pašvaldības programma (ES līmeņa sertifikācija; ikgadējs novērtējums; priekšlikumi pakalpojumu uzlabošanai)	Valsts budžets
Tautsaimniecības attīstība Materiālā labklājība <i>(rādītāji: produktivitāte, nodarbinātība, mājsaimniecības ieņēmumi)</i>	Uzņēmējdarbības atbalsta pasākumi reģionālās ekonomikas sekmēšanai	Vietas sagatavošana uzņēmēju ieguldījumiem	Uzņēmējdarbības atbalsta infrastruktūra	ES fondi
			Atbalsts produktivitātes celšanai reģionos (EM)	ES fondi
			Būvniecības process un teritorijas plānojumu gatavība uzņemt investīciju projektus (Teritorijas plānojumi un būvniecība)	Esošā budžeta ietvaros
			Zemes politika	Esošā budžeta ietvaros

		Cilvēkkapi tāla piesaiste	Mājokļu atbalsts reģionos (EM)	ES fondi
			Cilvēkkapitāla piesaiste reģionos un darba spēka mobilitāte (ZM/LM/EM)	ES fondi
			Nodokļu atbalsta pasākumu pilnveidošana darba algu celšanai (SEZ)	
			Remigrācijas (ārējās) atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai Latvijā	Valsts budžets
		Jaunas atbalsta formas pašvaldībām	Nekustamā īpašuma regulējuma pilnveidošana, uzlabojot īpašuma pārdošanas nosacījumus atbilstoši komersanta ieguldījuma apjomam	Esošā budžeta ietvaros
			Pašvaldību garantiju instrumenta attīstība	Esošā budžeta ietvaros
			Plānošanas reģionu un pašvaldību kapacitāte darbā ar uzņēmējiem/ investoriem	NFI

RACA uzskata, ka NAP ir nepieciešams papildināt rādītājus, kas atspoguļo reģionālās attīstības atšķirības. Šobrīd iekļautie rādītāji demonstrē vidējos Latvijas rādītājus, kuru vērtību lielā mērā ietekmē Rīga un tās apkārtnē.

Vienlaikus vairāki no rādītājiem reģionos ir būtiski zemāki par Latvijas vidējo (atsevišķi rādītāji un to sasniedzamās vērtības ir noteikti **LATVIJA 2030**), tāpēc RACA lūdz papildināt:

- Prioritāti **“Dzīvēšana, dzīvildze”** ar rādītāju **“Iedzīvotāju skaits reģionā”**, jo iedzīvotāju skaits reģionā primāri samazinās nevis negatīva dabiskā pieauguma dēļ, bet gan no negatīva migrācijas saldo. Līdz ar to jāvērtē abi faktori, kas summāri atspoguļojas iedzīvotāju skaitā reģionos;

- Prioritāti **“Materiālā labklājība”** rīcības virzienu **darbs** vai citu atbilstošu struktūru (ja tiek izveidota teritoriālā prioritāte) ar rādītāju **“Dispersija pēc IKP uz 1 iedzīvotāju”**, kas atspoguļotu IKP atšķirības starp Latvijas reģioniem, ņemot vērā darba algu un piesaistīto investīciju starpību, kas ir viens no pamatfaktoriem IKP apjomam un produktivitātei.

Biedrības „Reģionālo attīstības centru apvienība”
valdes priekšsēdētājs Vents Armands Krauklis

